

MOLDOVA

RAPORT INTERNAȚIONAL PRIVIND LIBERTATEA DE RELIGIE ÎN MOLDOVA ÎN ANUL 2015

Sumar executiv

Constituția protejează dreptul persoanelor de a-și practica religia și prevede că grupurile religioase sunt autonome și independente de stat. Cu toate acestea, legea recunoaște „importanța excepțională” a creștinismului ortodox, iar Guvernul a continuat să ofere un tratament preferențial Bisericii Ortodoxe din Moldova (BOM). Curtea Constituțională a declarat drept neconstituțională prevederea legislativă din legea privind combaterea activității extremiste, care califica drept extremistă afișarea simbolurilor naziste, dată fiind lipsa unei definiții juridice clare în acest sens. Liderii celor două grupuri Falun Gong au considerat că, după publicarea hotărârii, ar putea să se reînregistreze și să-și reia activitatea, după ce, mai devreme în cursul anului, Curtea Supremă de Justiție a menținut decizia primelor instanțe de a dizolva cele două asociații obștești Falun Gong din cauza utilizării de către acestea a simbolului svasticii. Asociațiile au declarat că au utilizat simbolul respectiv, bazându-se pe vechea tradiție budistă și chineză, și că acesta nu ar avea nimic comun cu nazismul. O schimbare a politicii guvernamentale a dus la o creștere semnificativă a numărului de grupuri religioase nou înregistrate, cu toate acestea, cazuri de discriminare împotriva grupurilor religioase minoritare rămân a fi un lucru comun. Martorii lui Iehova au relatat despre cazuri de reacție necorespunzătoare din partea poliției la cazurile de agresiune fizică asupra membrilor săi. Martorii lui Iehova și penticostalii au declarat că au întâmpinat dificultăți în obținerea unor clădiri unde și-ar putea profesa credința, chiar și în cazul existenței deciziilor de judecată în acest sens.

În regiunea separatistă Transnistria, autoritățile de facto au continuat să restricționeze activitatea grupurilor religioase minoritare. Grupurile religioase minoritare locale și-au exprimat îngrijorarea cu privire la incapacitatea de a îndeplini cerințele legislative pentru a se reînregistra. Și Martorii lui Iehova au declarat că nu au putut înregistra filiale noi în regiune. Alte grupuri minoritare, inclusiv musulmanii, au declarat că se abțin în continuare de la activități religioase publice din cauza unor incidente anterioare cu forțele de securitate, cum ar fi confiscarea materialelor religioase și interogarea membrilor comunității.

Centrul de Informare în domeniul Drepturilor Omului, organizație neguvernamentală (ONG), a declarat că BOM a exercitat o influență puternică asupra politicilor publice ale statului și „a intervenit abuziv în ceea ce privește dreptul grupurilor religioase minoritare la libertatea de religie”. Grupurile religioase minoritare, inclusiv Martorii lui Iehova, bapțiștii și penticostalii au raportat cazuri de abuz verbal, distrugere a proprietății, discriminare atât din partea mass-media, cât și din partea preoților BOM. Comunitatea musulmană a raportat atitudini părtinitoare, rezultând în hărțuire în școli și reflectare mediatică cu conotație negativă.

Reprezentanții Ambasadei SUA s-au întâlnit cu primul ministru și alți oficiali de rang înalt pentru a discuta diversele provocări cu care se confruntă diferite grupuri religioase, inclusiv comunitatea evreiască. Aceștia s-au întâlnit și cu reprezentanți ai mai multor grupuri religioase pentru a discuta despre îngrijorările lor. La o serie de evenimente publice, ambasadorul și însărcinatul cu afaceri au pledat pentru toleranță religioasă, dialog interconfesional și colaborare. Ambasada a co-sponsorizat un eveniment de comemorare a Holocaustului împreună cu Centrul cultural evreiesc și a găzduit o cină iftar, la care au participat mai multe grupuri musulmane, reprezentând diferite puncte de vedere și direcții ale Islamului. Participanții la eveniment s-au implicat în discuții, axându-se pe dialog, cooperare, toleranță și unitate.

Secțiunea I. Demografie religioasă

Guvernul SUA estimează numărul populației Republicii Moldova la 3,5 milioane (în baza estimărilor pentru luna iulie 2015). Conform celui mai recent studiu privind religia, realizat la nivel mondial de

MOLDOVA

Gallup în anul 2011, religia predominantă este creștinismul ortodox, 96% din populație aparținând uneia dintre cele două grupuri ortodoxe: aproximativ 86% - BOM, subordonată Bisericii Ortodoxe Ruse și 13% - Bisericii Ortodoxe din Basarabia (BOB), subordonată Bisericii Ortodoxe Române. Potrivit unui sondaj Gallup realizat în 2012, 5% din populație se declară ateistă. Conform unui sondaj realizat în 2012 de ONG-ul „Centrul de Informare în domeniul Drepturilor Omului”, numărul membrilor activi din grupurile religioase non-ortodoxe se estimează la 150000 persoane. Cele mai mari grupuri religioase non-ortodoxe, care numără între 15000 și 30000 de adepți fiecare, sunt romano-catolicii, penticostalii, adventiștii de ziua a șaptea, Martorii lui Iehova, bapțiștii, evreii, creștinii evanghelici și musulmanii.

Grupurile religioase mai mici includ bahá'í, molocanii, evreii mesianici, luteranii, prezbiterienii, alți creștini, membri ai Bisericii Unificării și adepți ai Societății Internaționale pentru Conștiința Krishna.

În regiunea separatistă Transnistria, aproximativ 80% din populație aparține BOM. Alte grupuri religioase din regiune includ catolici, adepți ai Ortodoxiei de rit vechi, bapțiști, adventiști de ziua a șaptea, creștini evanghelici și carismatici, evrei, luterani, musulmani și Martorii lui Iehova.

Secțiunea II. Situația respectării de către Guvern a libertății religioase

Cadrul juridic

Constituția prevede că toți cetățenii vor fi tratați în mod egal în fața legii, indiferent de religie și garantează libertatea de conștiință, manifestată în „spirit de toleranță și respect reciproc”, și libertatea de a practica o religie. Grupurile religioase se pot organiza și activa în conformitate cu propriul statut, independent de stat. În plus, Constituția interzice orice acțiune de instigare la ură religioasă și prevede ca relațiile dintre grupurile religioase să fie lipsite de conflicte. Constituția prevede că statul trebuie să sprijine cultele religioase, inclusiv prin facilitarea asistenței religioase în forțele armate, spitale, penitenciare, aziluri de bătrâni și orfeline.

Legea prevede dreptul fiecărei persoane de a aparține sau nu unei religii, de a avea sau nu convingeri individuale, de a-și schimba religia sau convingerile, de a profesa religia sau convingerile în mod individual sau în comun, în public sau în particular, prin învățătură, practici religioase sau ritualuri. Potrivit legislației, libertatea de religie poate fi restricționată doar dacă reprezintă măsuri necesare pentru a asigura ordinea și siguranța publică, a ocroti sănătatea și morală publică sau pentru a proteja drepturile și libertățile persoanei. Legea interzice discriminarea bazată pe afilierea religioasă.

Legea stipulează că statul recunoaște „importanța excepțională și rolul fundamental” al creștinismului ortodox, în special cel al BOM, în viața, istoria și cultura țării.

Legea permite grupurilor religioase să înființeze asociații și fundații. Aceasta permite comunităților religioase locale să-și schimbe afilierea confesională sau să se autodizolve. Conform legii, grupurile religioase înregistrate sunt scutite de plata impozitelor pe bunurile imobiliare și a celor funciare.

Legea prevede același proces de înregistrare pentru toate grupurile. Grupul religios trebuie să prezinte Ministerului Justiției (MJ) o declarație cu numele său exact, principiile fundamentale de credință, structura organizatorică, sfera de activitate, sursele de finanțare, precum și drepturile și obligațiile membrilor. Legea prevede, de asemenea, ca pentru a fi înregistrat, un cult religios trebuie să prezinte lista a cel puțin 100 de membri fondatori. Un grup religios trebuie să prezinte dovada că are acces la un spațiu pentru desfășurarea activităților religioase, însă legea nu cere ca grupul să dețină în proprietate spațiul respectiv. Ministerul Justiției este obligat prin lege să înregistreze un grup religios în termen de 30 de zile, în cazul în care cererea de înregistrare este făcută conform legislației. Solicitantul poate cere o extindere a acestui termen în cazul în care documentația depusă este insuficientă. La solicitarea MJ, o instanță de judecată poate suspenda statutul de înregistrare al unui cult religios în cazul în care acesta „desfășoară

MOLDOVA

activități ce contravin Constituției sau legislației” sau „afectează securitatea statului, ordinea publică, [sau] viața și siguranța populației”. Legea prevede, de asemenea, suspendarea sau revocarea înregistrării unui grup religios în caz de încălcare a acordurilor internaționale sau de desfășurare a activității politice.

Legea nu cere înregistrarea cultelor, însă doar grupurile religioase înregistrate dețin statut juridic, ceea ce le permite să construiască biserici, să dețină în proprietate spațiu în cimitire, să dețină proprietăți, să publice literatură religioasă, să deschidă conturi bancare și să angajeze lucrători. Înregistrarea le scutește, de asemenea, de impozite pe bunuri funciare, bunuri imobiliare, precum și de alte taxe de înregistrare. Bisericile individuale sau filialele organizațiilor religioase înregistrate nu sunt obligate să se înregistreze la Ministerul Justiției, atât timp cât nu efectuează tranzacții juridice și nu primesc donații în calitate de entități juridice locale. Organizația-mamă trebuie să-și exercite autoritatea în aceste domenii pentru filialele locale neînregistrate.

Deși legea prevede restituirea proprietăților confiscate în timpul regimurilor fascist și, respectiv, sovietic, persoanelor represate sau exilate, prevederea respectivă nu se aplică în cazul proprietăților confiscate de la grupurile religioase. Autoritățile locale pot conveni cu parohiile locale să retrocedeze proprietățile bisericesti.

Legea permite tuturor grupurilor religioase să țină servicii divine în cadrul instituțiilor de stat, inclusiv în orfelinate, spitale, școli, instituții militare și de poliție, la cererea persoanelor din aceste instituții, cu condiția ca acestea să obțină aprobarea administrației instituției.

Potrivit legii, orele de religie sunt opționale în instituțiile de învățământ de stat. Planul de învățământ pentru lecțiile de religie prevede două tipuri de cursuri: unul ține de confesiunea ortodoxă și romano-catolică, cel de-al doilea este destinat evanghelicilor și adventiștilor de ziua a șaptea. Planul de învățământ pentru grupurile ortodoxe/catolice derivă din manualele elaborate de către Ministerul Educației în colaborare cu BOM și include îndrumări pentru profesori, elaborate cu sprijinul BOB. Aceste cursuri opționale sunt predate de profesori și preoți ortodocși și sunt focusate asupra creștinismului ortodox. Cel de-al doilea curs este bazat pe manuale religioase traduse și literatură din România, SUA și Germania.

Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, stabilit prin lege, este o instituție independentă, însărcinată cu examinarea plângerilor de discriminare, inclusiv discriminarea cu caracter religios sau bazată pe afiliere religioasă. Membrii Consiliului sunt aleși în baza unui proces competitiv și sunt numiți de Parlament pentru o perioadă de cinci ani.

Potrivit legii, cetățenii cu vârsta cuprinsă între 18 și 27 de ani au dreptul să aleagă serviciul civil ca alternativă celui militar, în cazul în care acesta din urmă contravine convingerilor religioase. Durata serviciului civil alternează de la șase luni (pentru cetățenii cu studii superioare) la 12 luni (pentru cetățenii cu studii secundare sau studii profesionale). Persoanele care aleg serviciul civil îl pot efectua în instituții publice sau întreprinderi specializate în domenii cum ar fi asistență socială, îngrijire medicală, inginerie industrială, planificare urbană, drumuri și construcția drumurilor, protecția mediului, asociații agricole sau de prelucrare în domeniul agricol, gestionarea urbei, serviciul de pompieri. Pentru grupurile religioase nu există scutiri de la serviciu civil de alternativă, însă slujitorii cultelor, călugării și elevii instituțiilor de învățământ teologic sunt scutiți de serviciul de alternativă. Refuzul de a se înscrie în serviciul civil este pasibil de o amendă cuprinsă între 2000 lei (102 \$) și 10000 lei (510 \$) sau 200 de ore de muncă în folosul comunității. Refuzul repetat este pasibil de o amendă cuprinsă între 8000 lei (408 \$) și 20000 de lei (1 020 \$) sau privațiune de libertate pentru o perioadă de până la șase luni.

Legea nu permite entităților religioase să se implice în activitate politică și interzice „prozelitismul abuziv”, pe care îl definește ca acțiunea de schimbare a convingerilor religioase prin constrângere.

Legea garantează imunizarea tuturor copiilor și nu prevede refuzul din motive religioase.

MOLDOVA

Legea definește drept „extremiste” și ilegale orice documente sau informații ce justifică crime de război sau anihilarea totală sau parțială a unui grup religios sau a altui gen de grup social, precum și orice documente ce cheamă la astfel de acțiuni sau sprijină activități în vederea realizării unor astfel de obiective.

Misionarii străini pot încheia contracte de muncă sau acorduri de voluntariat pentru a obține permis de ședere temporară și pot locui și munci cu statut de angajat plătit sau în calitate de voluntar neremunerat. Doar misionarii care lucrează cu grupurile religioase înregistrate pot solicita permise de ședere temporară. Lucrătorii religioși străini, care dețin astfel de permise, trebuie să se înregistreze la Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, la Biroul Migrație și Azil, precum și la Ministerul Tehnologiei Informaționale și Comunicațiilor, urmând să prezinte documente ce confirmă statutul oficial al grupului religios înregistrat pentru care vor lucra, documente ce confirmă reședința lor temporară, precum și dovada privind asigurarea medicală locală valabilă. Alți misionari străini pot rămâne în țară timp de 90 de zile în baza unei vize turistice.

În regiunea separatistă Transnistria „legea” transnistreană confirmă rolul special al Bisericii Ortodoxe în viața culturală și spirituală a regiunii. Legea de facto „recunoaște respectul” pentru creștinism, islam, budism, iudaism și alte grupuri religioase prezente istoric în regiune. Toate grupurile religioase, indiferent dacă sunt sau nu înregistrate, beneficiază oficial de libertatea de religie, însă legea permite restricții cu privire la dreptul la libertatea de conștiință și de religie, „dacă aceasta este necesar pentru a proteja ordinea, moralitatea, sănătatea, drepturile constituționale și interesele cetățenilor sau atunci când este vorba de securitatea și protecția statului”. Cetățenii străini au de asemenea dreptul la libertatea confesională. Procuratura supraveghează implementarea legii cu privire la libertatea de religie.

„Legea” prevede înregistrarea grupurilor religioase, deși aceasta nu este obligatorie. „Ministerul Justiției” al regiunii înregistrează grupurile religioase și monitorizează adeziunea acestora la obiectivele și activitățile stabilite în statutul lor. Înregistrarea oferă o serie de avantaje grupurilor religioase, inclusiv capacitatea de a deține proprietăți și de a construi obiective de cult, de a deschide școli religioase, de a publica literatură.

Pentru a se înregistra, un grup religios local trebuie să prezinte o dovadă a activității sale în regiune timp de cel puțin 10 ani; o listă ce cuprinde cel puțin 20 de membri, cu vârsta de 18 ani sau mai mult, cu domiciliul permanent în regiune și „cetățenia” transnistreană; o listă a membrilor fondatori cu datele personale ale acestora; statutul grupului și procesele verbale ale adunării sale constitutive; doctrina religioasă de bază; date de contact ale organului de conducere; și o chitanță ce confirmă achitarea taxei de înregistrare. Un grup religios local se poate înregistra, de asemenea, ca parte componentă a unei organizații religioase centrale, formate din cel puțin trei grupuri religioase locale. Organizația religioasă centrală trebuie să informeze anual autoritatea de înregistrare cu privire la intențiile sale de a-și extinde activitățile.

Autoritățile de facto trebuie să ia o decizie de înregistrare a grupului religios în termen de 30 de zile de la data depunerii cererii. În cazul în care acestea decid să efectueze o evaluare religioasă, ce reprezintă o investigație suplimentară a activității și istoricului organizației, înregistrarea poate fi amânată cu până la șase luni sau poate fi refuzată în cazul în care autoritățile de investigare determină că grupul reprezintă o amenințare la adresa securității sau moralității în regiune, sau în cazul în care în activitățile acesteia sunt implicate grupuri religioase străine.

Grupurile religioase străine nu pot fi înregistrate; persoanele și grupurile din străinătate neavând posibilitatea de a desfășura activități religioase. Persoanele din străinătate nu pot fi fondatori sau membri ai grupurilor religioase.

MOLDOVA

Grupurile religioase pot fi desființate prin decizie proprie sau în baza deciziei unei „instanțe de judecată”. „Procuratura” sau autoritățile executive de facto din regiune, oraș sau autoritățile raionale pot solicita instanței să desființeze sau să suspende activitatea unui grup religios.

„Legea” permite utilizarea caselor și apartamentelor private pentru a ține slujbe religioase, însă interzice utilizarea adreselor acestora pentru înregistrare oficială. „Legea” permite, de asemenea, desfășurarea serviciilor religioase și a ritualurilor în instituții publice, astfel ca spitale, clinici, orfelinate, case de bătrâni și închisori.

Autoritățile monitorizează și pot interzice importul și exportul de materiale religioase tipărite, înregistrări audio și video, precum și a altor obiecte de cult.

Potrivit „legii”, cetățenii au dreptul de a alege serviciul civil ca alternativă celui militar în cazul în care acesta din urmă contravine religiei și convingerilor acestora. Serviciul civil de alternativă poate fi efectuat doar în cadrul organizațiilor aflate sub jurisdicția transnistreană sau „a altor forțe militare” și în instituții subordonate „organelor executive ale administrației de stat sau locale”.

Autoritățile de facto nu permit grupurilor religioase să participe la alegeri sau alte activități ale partidelor politice, sau să sprijine ONG-uri implicate în alegeri.

Practici guvernamentale

În luna octombrie, Guvernul a arestat doi bărbați acuzați de trafic de persoane, declarând că aceștia au recrutat, transportat și găzduit persoane în vederea exploatării prin muncă și că Biserica Unificării a fost înființată în 2008 ca grup criminal organizat. Grupurile pentru drepturile omului au afirmat că cei doi nu erau vinovați, acuzațiile rezultând dintr-o dispută între membrii Bisericii și că urmărirea penală a avut la bază motivații politice. Procurorii au declarat că au aplicat legea corect. La sfârșitul anului, cei doi încă se mai aflau în detenție.

Potrivit liderilor Martorilor lui Iehova, în multe cazuri de abuz verbal sau agresiune fizică împotriva membrilor organizației, poliția fie nu a găsit dovezi pentru a trage la răspundere persoanele responsabile, fie a diminuat gravitatea infracțiunii și a emis doar amenzi administrative. De exemplu, Martorii lui Iehova au relatat că în luna iunie, în satul Bălănești, raionul Nisporeni, preotul ortodox din localitate cu un grup de aproximativ 25 de oameni au încercuit un grup al Martorilor lui Iehova, împiedicându-i fizic să-și desfășoare activitatea religioasă. Comunitatea Martorilor lui Iehova a trimis o plângere la comisariatul de poliție din Nisporeni, cel din urmă constatând că acțiunile preotului nu conțin elementele constitutive ale unei infracțiuni. Martorii lui Iehova au informat, de asemenea, că, în iulie, preotul ortodox local din Cahul a împiedicat desfășurarea unui eveniment religios public al grupului, folosind un limbaj peiorativ, amenințându-i și dând jos un stand cu literatură religioasă. Martorii lui Iehova au depus o plângere împotriva preotului. Într-un răspuns în scris, poliția a calificat aceste acțiuni drept huliganism minor și a comunicat că nu a identificat făptuitorul.

MJ a înregistrat 60 de entități religioase, inclusiv trei confesiuni ortodoxe noi, o confesiune evanghelică nouă, o instituție religioasă și 55 de grupuri religioase ca părți componente ale cultelor religioase existente, inclusiv Biserica Baptistă, Biserica de Rit Vechi, BOM, BOB și Uniunea Bisericilor Penticostale. MJ nu a respins nicio cerere de înregistrare.

La 11 februarie, Curtea Supremă de Justiție a menținut decizia emisă de o instanță de apel prin care se dispunea dizolvarea a celor două organizații Falun Gong din țară, Falun Gong Moldova și Falun Dafa, pe motiv că acestea promovează activități extremiste. Ambele organizații, înregistrate ca asociații publice după mai multe încercări nereușite de a se înregistra ca grupuri religioase, au fost eliminate din Registrul de stat al asociațiilor obștești la acel moment. Liderul Falun, Tatiana Chiriac, a declarat că ambele decizii

MOLDOVA

ale instanțelor de judecată au fost nefondate și încalcă orice norme de drept. Unul dintre judecătorii care a examinat cazul a declarat că a fost presat de către superiorul său să se pronunțe pentru dizolvarea celor două organizații Falun Gong.

La 28 ianuarie, Curtea Supremă de Justiție a menținut decizia primei instanțe, care a calificat drept extremist simbolul Falun, ce include cinci svastici în baza tradiției budiste și chineze. La 24 februarie, Ministerul Justiției a emis un decret prin care toate materialele ce poartă simbolul Falun urmau să fie incluse în Registrul materialelor cu caracter extremist. Prin introducerea simbolului Falun în registru, s-a interzis publicarea și distribuirea unui șir de materiale Falun Dafa, ceea ce, conform liderilor Falun, este o încălcare a libertății de gândire, conștiință și exprimare. Asociațiile Falun au depus o plângere la Curtea Europeană a Drepturilor Omului. La sfârșitul anului, cazul se afla încă în proces de examinare.

La 23 noiembrie, Curtea Constituțională a declarat drept neconstituțională prevederea legislativă privind combaterea activității extremiste, prin care se califica drept extremistă afișarea simbolurilor naziste, din cauza lipsei unei definiții clare juridice în acest sens. Liderii Falun Dafa au indicat că, odată cu publicarea acestei decizii în Monitorul Oficial, se așteptau ca simbolul Falun Dafa să fie eliminat din Registrul materialelor cu caracter extremist, ceea ce ar fi permis celor două asociații Falun Gong să-și reia activitatea și să se înregistreze ca asociații obștești sau grupuri religioase. Oficialii Falun Dafa au declarat, de asemenea, că, între timp, cele două asociații, deși nu au fost dizolvate, erau lipsite de statut juridic.

Martorii lui Iehova au declarat că, în multiple cazuri, primarii sau consilierii locali erau presați de preoții ortodocși să-i discrimineze pe Martorii lui Iehova, iar funcționarii publici locali și preoții, care servesc în calitate de consilieri locali, au refuzat să execute deciziile judecătorești prin care Martorii lui Iehova li se permitea utilizarea spațiilor respective pentru activități religioase. Aceștia au mai relatat că, în unele cazuri, preoții locali au plătit amenzi judiciare aplicate orașelor, iar în multiple cazuri, preoții ortodocși serveau în calitate de consilieri locali și luau decizii împotriva grupurilor religioase minoritare. De exemplu, în satul Mereni, potrivit Martorilor lui Iehova, primarul a refuzat să elibereze comunității Martorilor lui Iehova autorizația de utilizare pentru activități religioase a Sălii regatului după finalizarea acesteia, chiar și ca urmare a unei hotărâri judecătorești definitive în acest sens. În luna iunie, primarul a informat Martorii lui Iehova că nu va elibera documentele necesare, deoarece nu dorea să supere atât locuitorii satului, cât și preotul. Martorii lui Iehova au declarat că preotul ortodox local a plătit amenda impusă primarului și a continuat promovarea unui discurs de ură și instigarea la violență împotriva membrilor comunității. Într-un alt caz, în orașul Sângera, în ciuda unei hotărâri judecătorești definitive emise în 2010 în favoarea lor, Martorii lui Iehova au declarat că administrația locală continua să refuze eliberarea unei autorizații de folosire a clădirii ca Sală a regatului.

Uniunea Bisericilor Penticostale a relatat despre existența unor probleme continue cu administrațiile publice locale din localitățile rurale. De exemplu, în satul Pârlița, raionul Fălești, primarul a refuzat să emită autorizația de construcție a unei biserici, în ciuda unei hotărâri judecătorești definitive anterioare prin care se dispunea emiterea unei astfel de autorizații. Primarul a plătit o amendă de 12 000 de lei (612 \$) pentru că nu a executat ordonanța instanței de judecată. Conform Bisericii Penticostale, în mai multe rânduri, primarii locali au încercat să împiedice organizarea evenimentelor publice de către Biserică.

Potrivit reprezentanților Martorilor lui Iehova, ai Bisericii Penticostale și ai Bisericii Baptiste, autoritățile locale au continuat să refuze alocarea spațiilor pentru grupurile religioase minoritare în cimitirele locale, ce se află, de regulă, sub administrarea bisericii ortodoxe. Grupurile religioase minoritare, inclusiv baptiștii, penticostalii, Martorii lui Iehova și musulmanii au relatat de asemenea că autoritățile locale au refuzat adesea să aloce teren pentru construcția caselor de cult.

MOLDOVA

Comunitatea evreiască a comunicat despre probleme legate de restituirea proprietății, precum și un caz recent în care autoritățile și-au redobândit dreptul asupra proprietății ruinelor Sinagogii Rabinului Țirilson și Yeshiva Magen David, pe care comunitatea evreiască le-a cumpărat în 2010. La 30 decembrie, Judecătoria Buiucani a respins drept neîntemeiată revendicarea dreptului de proprietate a Agenției Proprietății Publice asupra sinagogii și yeshiva. Decizia era cu drept de atac în termen de 30 de zile.

ONG-urile pentru drepturile omului au criticat Ministerul Educației pentru că a permis ca, cursul opțional de religie predat în școli să studieze doar doctrina creștin-ortodoxă, excluzând alte învățături religioase. BOM a continuat să aibă acces prioritar în școli și la elaborarea materialelor educaționale.

Martorii lui Iehova au comunicat despre noi dificultăți în obținerea permiselor de a organiza activități religioase în locurile de detenție. Potrivit liderilor comunității, Departamentul Instituțiilor Penitenciare a impus impedimente birocratice ce au împiedicat accesul grupului la deținuți, în timp ce BOM avea acces neîngrădit la aceste instituții.

Guvernul a continuat să acorde clericilor BOM privilegii pe care nu le acorda altor grupuri religioase. ONG-urile și grupurile religioase minoritare au criticat legea privind cultele religioase și părțile lor componente pentru incapacitatea de a oferi drepturi egale tuturor grupurilor religioase, precum și pentru faptul că acordă un rol primordial Bisericii Ortodoxe.

În cadrul unui acord de cooperare între MJ și BOM, capelanii BOM au primit acces liber la centrele de detenție pentru a acorda asistență religioasă fără aprobare prealabilă din partea administrației închisorii. Un acord de cooperare separat între BOM și Ministerul Apărării le permite preoților BOM să țină predici în unitățile armatei naționale, să binecuvânteze personalul militar înainte de desfășurarea misiunilor de menținere a păcii, să distribuie literatură religioasă în bibliotecile din cadrul armatei. Printr-un acord cu Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, BOM a continuat să dezvolte o rețea de asistență socială, inclusiv prin deschiderea unor centre de îngrijire de zi și a unor adăposturi temporare în cadrul bisericilor și mănăstirilor. Autoritățile au acordat, de asemenea, BOM o mai mare libertate pentru importul materialelor religioase și privilegii la restituirea proprietății bisericii în comparație cu alte grupuri religioase.

În iulie, Episcopia Romano-Catolică de Chișinău a semnat un acord de cooperare cu Departamentul Instituțiilor Penitenciare, prin care deținuților li s-a acordat dreptul de a primi, la cerere, sprijin spiritual și religios din partea Bisericii Catolice.

Mișcarea de reformă - Adventiștii de ziua a șaptea a relatat despre probleme cu privire la înscrierea copiilor la grădiniță, ca urmare a refuzului de a imuniza copiii.

Liderii Ligii Islamice, singura organizație religioasă musulmană recunoscută în țară, au raportat mai puține probleme în relațiile cu autoritățile de stat, inclusiv cu poliția. De exemplu, liderii au indicat că, spre deosebire de anii precedenți, poliția nu verifica actele persoanelor care participau la rugăciunile de vineri.

La 26 noiembrie, Parlamentul a adoptat legea prin care ziua de 27 ianuarie a fost instituită drept Ziua de comemorare a victimelor Holocaustului. În momentul prezentării proiectului de lege în Parlament, vice-ministrul Muncii, protecției sociale și familiei l-a caracterizat ca având la bază „politicile naționale bazate pe principiile toleranței și eliminarea tuturor formelor de discriminare și de antisemitism”.

Abuzuri din partea forțelor externe și a actorilor nestatali

Experții în domeniul drepturilor omului, inclusiv reprezentanți ai ONG-urilor, au declarat că grupurile religioase minoritare din Transnistria, care nu sunt favorizate de Biserica Ortodoxă Rusă, inclusiv

MOLDOVA

musulmanii, martorii lui Iehova, bapțiștii și penticostalii, au fost tratați în mod inegal în comparație cu „religiile de bază”. Aceștia au declarat că autoritățile locale au refuzat să înregistreze aceste grupuri și au împiedicat activitatea lor prin interzicerea afișării sau distribuirii literaturii religioase și le-a monitorizat în mod continuu.

Autoritățile au refuzat în continuare să înregistreze filiale noi ale Martorilor lui Iehova în Tiraspol, Râbnița, Grigoriopol, Tighina. Într-o scrisoare de refuz de înregistrare a grupului religios de la „Ministerul Justiției” se menționa că Martorii lui Iehova ar putea incita la ură religioasă față de credința creștină și reprezintă o amenințare la adresa securității în regiune. La Tiraspol și Râbnița, Martorilor lui Iehova li s-a interzis să distribuie materiale în public. „Organele de aplicare a legii” au calificat distribuția materialelor religioase drept întruniri, pentru care Martorii lui Iehova urmau să obțină permise speciale.

Comunitatea islamică gestiona activitatea unui centru cultural și educațional, însă nu i s-a permis să se înregistreze ca și comunitate religioasă. Comunitatea islamică a declarat că evită orice activitate religioasă publică din cauza încercărilor anterioare de intimidare din partea autorităților regiunii.

Autoritățile au respins cererile anterioare ale Bisericii luterane cu privire la proprietățile confiscate în perioada sovietică.

Secțiunea III. Respectarea de către societate a libertății religioase

Pe parcursul anului, Martorii lui Iehova au comunicat despre cel puțin 13 cazuri de abuz din partea societății. În majoritatea cazurilor, Martorii lui Iehova au fost fie amenințați cu agresiune fizică, fie intimidați verbal. De exemplu, în luna august, în satul Cociulia, un grup de persoane au împiedicat în rânduri repetate Martorii lui Iehova să desfășoare slujbe religioase, pătrunzând în casa acestora, amenințându-i, insultându-i și cerându-le să plece din sat. Într-un alt caz din Orhei, în luna martie, persoane neidentificate au aruncat cu pietre în sala regatului și au spart geamurile.

Centrul de Informare în domeniul Drepturilor Omului (CIDO), ONG local, a declarat că „Guvernul nu a întreprins nicio măsură pentru a aborda problema intoleranței și urii din partea unor lideri ortodocși față de grupurile religioase minoritare”. CIDO a declarat că BOM a exercitat o influență puternică asupra politicilor publice ale statului și „a intervenit abuziv” în ceea ce privește dreptul grupurilor religioase minoritare la libertatea de religie. Potrivit știrilor din presă, Episcopul de Bălți și Fălești, Marchel, și, cu altă ocazie, Ghenadie Valuță, reprezentant al ONG-ului Pro Ortodoxia, au făcut declarații împotriva răspândirii Islamului și cu privire la pericolul reprezentat de comunitatea musulmană.

Liga Islamică a raportat un număr redus de incidente de discriminare împotriva musulmanilor. Aceasta a declarat că respectivele cazuri de discriminare au avut loc în școli și în alte instituții publice, și au inclus astfel de acte ca abuzul verbal și hărțuirea musulmanilor de către studenți, precum și reticența profesorilor de a interveni în aceste cazuri. Potrivit reprezentanților Ligii Islamice, în știrile și emisiunile prezentate de mass-media, religia islamică a fost reflectată în mod negativ și părtinitor. De exemplu, oficialii ligii au declarat că, după prezentarea știrilor despre atacuri sau amenințări teroriste, organizațiile mass-media menționau Liga islamică ca fiind singura organizație musulmană înregistrată în țară, creând implicit o legătură între aceasta și violența sau amenințările teroriste.

Reprezentanții Uniunii Bisericilor Penticostale au afirmat că mass-media au manifestat reticență în relatarea despre evenimentele și activitățile de caritate organizate de bisericile sale, iar în cazurile în care o făceau, nu menționau numele bisericii.

Liderii comunității evreiești au raportat un act de vandalism pe parcursul anului. În noaptea de 26 octombrie, persoane necunoscute au desenat svastici și au scris mesaje ofensatoare pe pereții unei școli evreiești din Chișinău. Anchetatorii au deschis un dosar penal, însă autorii faptei nu au fost identificați.

MOLDOVA

Secțiunea IV. Politica Guvernului SUA

Oficialii ambasadei SUA s-au întâlnit cu primul ministru și cu primarul de Chișinău pentru a discuta despre tratamentul echitabil al grupurilor religioase, abordând, în mod special, problema privind Sinagoga Rabinului Țirilson și Yeshiva Magen David. În ambele cazuri, oficialii au spus că, în limitele competențelor, vor asigura o soluționare echitabilă a cauzei. În plus, oficialii ambasadei s-au întâlnit cu reprezentanți ai Ministerului Afacerilor Externe și ai Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității pentru a discuta despre combaterea intoleranței religioase. Reprezentanții Ministerului și ai Consiliului și-au exprimat dorința de a colabora cu ambasada în această privință.

Oficialii ambasadei s-au întâlnit cu lideri și reprezentanți ai BOM, BOB, ai Martorilor lui Iehova, grupurilor de musulmani, ai Bisericii baptiste, Bisericii Penticostale și ai comunității evreiești și au discutat despre libertatea de religie, atitudinea societății și acțiunile sau inacțiunile guvernului în privința grupurilor religioase. Aceste întâlniri au contribuit la identificarea problemelor pe care ambasada urmează să le discute cu Guvernul și au facilitat dialogul între grupuri în cadrul reuniunilor organizate de reprezentanții ambasadei. Ambasada SUA a elaborat și a finanțat un program pentru a promova dialogul interconfesional între cinci reprezentanți ai BOM, BOB, ai Bisericii baptiste, comunității evreiești și ai Ligii Islamice. Reprezentanții acestora au petrecut trei săptămâni în Statele Unite, unde au învățat despre legile și obiceiurile ce guvernează libertatea de religie, cele mai bune practici în promovarea dialogului interconfesional și despre eforturile de cooperare interconfesională în abordarea problemelor sociale și ajutorarea celor nevoiași. La o reuniune sponsorizată de ambasadă și în cadrul discuțiilor individuale, după vizită, toți participanții și-au exprimat dorința de a continua cooperarea pentru a promova înțelegerea între diferite grupuri religioase.

Ambasadorul și reprezentanții ambasadei au luat parte cu regularitate la evenimentele organizate de comunitatea evreiască, cum ar fi expoziții la Centrul Cultural Evreiesc, ceremonia de comemorare a Holocaustului, evenimentul cu ocazia Zilei Independenței la 4 iulie și ceremonia de aprindere a candelabrului menorah. În cadrul discursurilor publice ținute la cele două din urmă evenimente, Ambasadorul a pledat pentru toleranță religioasă. La 29 ianuarie, însărcinatul cu afaceri a subliniat importanța toleranței religioase la un eveniment de comemorare a Holocaustului, găzduit de Comitetul American Unit de Distribuție Joint în Moldova și Centrul Cultural Evreiesc „Kedem”. Evenimentul a fost co-sponsorizat de ambasadă și a comemorat 70 de ani de la eliberarea lagărului Auschwitz-Birkenau. Ambasadorul a efectuat vizite regulate la Centrul Cultural Evreiesc „Kedem” pentru a discuta despre situația comunității evreiești din Moldova și despre respectarea drepturilor acesteia, precum și pentru a sublinia sprijinul din partea Ambasadei pentru comunitatea evreiască.

În luna iulie, însărcinatul cu afaceri a găzduit o cină iftar unde au fost prezenți reprezentanți ai tuturor grupurilor religioase musulmane din Chișinău. La eveniment, însărcinatul cu afaceri a vorbit despre toleranța religioasă, unitate și capacitatea de a practica în mod liber credința ca un drept universal al omului, chemând la dialog și cooperare între grupuri care împărtășesc diferite puncte de vedere și direcții în Islam, precum și la toleranță și unitate. Oficialii ambasadei au încurajat cooperarea între comunitățile musulmane, precum și cu alte grupuri religioase din țară.